Lodewijk van Woensel

DE KNEUTER

TEEKENINGSKES VAN JAC. VAN LUIJT

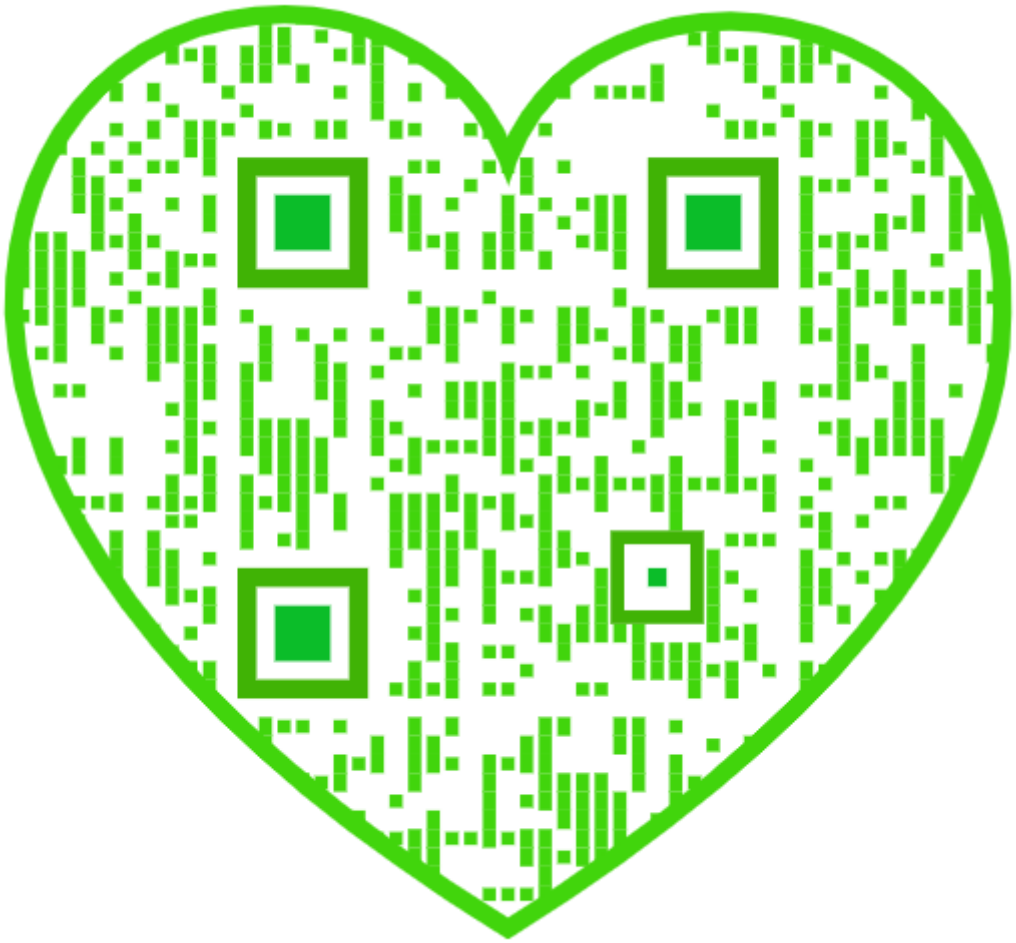

LODEWIJK VAN WOENSEL

DE KNEUTER

TEEKENINGSKES VAN
JAC. VAN LUIJT

MCMXL

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ „DE PELGRIM" EINDHOVEN

VEURWOORDJE

Toen ik mee m'n bundelke „Meziek uit èige land", hil veurzichtig te veurschijn ben gekomme, zaat ik al enkelde maond as sergeant bij de grenswacht.
Ik had zu gèr deur wille zinge, zonder ophaauwe ; mèr wezelijk, et gong daor zu slècht ; ge waart 'nen hillen anderen mensch geworre.
Den oorlog begos, we moesse vèchten en veur zu vèr we geluk hadden en hilhuids uit de stellinge kwame, gonge we as krijgsgevangene nao Duitschland.
Nao enkelde weke kwame we terug in ons èige land. Ik waar d'r ôk bij, ik zaag ôk wir de Sint Jan van Den Bosch, ik zaag ons bossche, ons vennen en ons hèi en ik vertel oe, lezer, dè-t-er dan iet in oe umgao as ge veur oew Brabant vuult, lijk ik.
Um wa bij te komme van de beroerdigheid van de lèste weke, heb ik 'n tijdje moete ruste ; en dè gong goed toedè 'k op 'nen goeien dag „De Kinkenduut" van Piet Heerkens S.V.D. in hande kreeg en daorin den „Oproep" laas.
Gedaon waar 't mee m'n rust ; ik moes wir an den slag en hier kom ik dan mee menne „Kneuter", 'n klèin, greùw vuggelke, dè toch ôk z'n bèst wil doen um mee te telle.
Op 't uurste blad kumt m'n antwoord an Paoter Heerkens en dan zing ik mèr deur, over van alles en nog wa, krèk lijk 't me te binne schiet, in m'n èige taol, die 't goei volk moet verstaon.

L. v. W.

Veur Piet Heerkens S.V.D.

ANTWOORD

'k Heb de „Kinkenduut" geleze,
Van de malders en de meeze,
Van den örgel en de mus,
Van den oproep ôk — en dus
Ben ik hier dan mee de kneuter,
Mee dieë klèinen heide-peuter,
Wa-t-ie piept is ôk wel schand,
Mèr et kumt uit èige land !
Paoter Heerkens hee geroepe :
Dè ze komme mèr mee troepe,
Al die mee mijn wille zingen
Over èige taol en dinge.
Heerkens waar de pionier,
Ik zing mee, en mee plezier ;
'k Heb wel ginne krullekesbaord,
Ben ginne paoter, ruig behaord,
Mèr ik heb 'n Brabantsch hart
En 't zal zinge ! — en mijn part
Wil ik ôk, lijk Heerkens geven
Um ons plat te laote leve !
'k Zeg mee hum ; ons moedertaol
Is zu rijk en muzikaol,
Dè we z'ammol moeten heure ;
Klinke zal z'as nooit teveure !

DE KNEUTER EN DEN DICHTER

D'r zaat es 'n kneuterken op de hei
Te kwinkelen en te kwettere,
D'r kwamp toevallig 'nen dichter veurbij,
'Nen dichter der Brabantsche lettere.

De kneuter die knipte z'n eugskes es toe
En knepperde mee z'n bèkske ;
Toen zin ie, zeg dichter, nou zing ik veur oe
Es 'n lieke, van hier op m'n tèkske.

En 't kneuterke schraopte geducht z'n keel
En 't zette z'n èigen an 't zinge,
Och, 't din zu z'n bèst um et môiste gekweel
Uit z'n krakelend keelke te wringe !

Den dichter die heurde-n-et kneuterken aon,
Dè zong, al wa 't kos, in de vruugte ;
In 't één oog van 't peuterke blonk er 'n traon
Toen 't ophaauwe moes van de muugte.

Toen zin er den dichter, zeg kneuterke klèin
We moeten et sáme prebeere ;
Ge wordt zu allinnig te muug en ik mèen
Dè 'k van eùw mee plezier wa kan leere.

Toen zijn ze dan samen an 't zinge gegaon :
De kneuter, hil hôg, in octave,
Den dichter mee basstem, um diep onderaon
De tegepartij op te grave.

Dan name ze afscheid, mee droevigen blik,
En zinne „tot ziens" en — de groete,
En 't kneuterke snetterde nog mee 'ne snik :
„Wa zund nou al schèie te moete."

Den dichter zin troostend : „zij stil, ik kom terug"
En zwèide van vèr nog nao 't tèkske
Daor ginds op de hèi waor de kneuter wir vlug
Te springe zaat in z'n greùw pèkske.

DE HUT VAN MIE PEELS

Bij ons hè 'n de miste de hut nog gekend
Die laag daor bij Leend' op de hei,
Ze ston, zu te zegge, nog krèk overend ;
Um te zien waar 't 'n liefhebberij.

Et dak van dè huiske dè hong schots en scheef
Op vier muure — en die stonne krom
Van den aauwerdom — enkelt et deurke dè bleef
Umdè 't straf in z'n hengselkes hong.

Daor binne zaat Mie in 'ne stoel bij den hèrd,
De kittel die hong an den haol,
En zwart zaag die kittel, nog zwarter zaag Mie,
De kat zaag zu zwart as 'n kraol.

En onder de kittel daor zie-de ge 't vuur
Daor knapt en daor knistert den tùrf,
Et blèkt en et blaokert et wit van den muur ;
De spaonders doe Mie in de körf.

De schaauw mee de burdjes en Ons Lieven Heer
Zit vol roet en et hout blottert af,
De koperen snotneus die dröpt van de smeer
En den bron-ollie broebelt er af.

Van aachter de vensterkes — uit de alkoof
Bekijkt oe 'ne pulling, hil bont,
En daor in den hoek bij de houtere stoof
Lee 'nen aauwen verloopenen hond.

Den hond is 'nen aauwen en alles is aauwd
Wa ge ziet hier en alles is krom ;
Mèr Mie gift d'r hut veur gin woning van gaauwd,
Di hutjen is Mie's heiligdom !

Toedè, op 'nen goeien dag, Pietje den Dood
Bij Mie's op den dörpel verscheen,
Hij ston bij de taoffel, hil mager en groot,
't Wier donker, den dag die verdween.

Mie mummelde èfkes en knikte tevree
De rozekrans hiel ze nog vaast,
„'t Is tijd," zin ze zachjes en „Piet, ik gaoi mee",
„'k Heb aalt toch nog goed opgepaast".

Nou staot er de hut nog alleen op de hèi
Mie-zalliger zie-de nie terug,
't Is zund want ge ziet z'in gedacht allebèi
't Scheef hutjen en Mie's kromme rug.

M'N KEMMERKE

Ik zie, as ik hier in m'n kèmmerke zit,
Rècht veur me m'n boeken in bande gebonden
En neffe 'nen dôdskop mee grijnzend gebit
'n Rèkske mee lippels, ovale en ronde.

Daor rèchts van m'n boeken 'n aauw olliekruik,
Daorboven 'n kopergravuur, van wirskanten ;
En bove 'ne kittel mee koperen buik
'n Masker van Beethoven en een van Dante.

Bezije de klok mee d'r ijz'ren gewicht
Daor hangt 'n Madonna van Paoter van Bergen
Ze kijkt mee 'nen himmelschen blik op 't gezicht
Nao 'n schets van Klein Duimpje, den koning der dwergen.

En boven 'n rijke, laat-gothische kist
'Nen Brabantschen doek van den thuis van ons Moeder
Mee 'n landschap, verscholen in nevel en mist
In sombere kleur, gepenseeld deur 'nen Broeder.

Ik denk, as ik hier op m'n kèmmerke zit,
Dè schimme van vruuger hier rondum me zweve
Dè's aorig, zu mèen-de, mèr nie as ge wit
Dè 'k di kèmmerke zie as 'n stuk van m'n leve.

REGENDRÖPKE

Regendröpke,
Wattermöpke
Dè umleeg valt, op ons neer,
Val mee maote
Op de straote,
Anders blijf et regenweer.

Regendröpke,
Speldeknöpke
In 'nen grooten oceaan,
Laot oe vange,
Blijf toch hange
In de witte wolkenbaan.

Regendröpke,
Donderköpke,
Makt ons nou nie langer nat ;
Al dieë rege
Kan 'k nie tege
'k Ben et muug, et is nou zat !

PIMPELMISKE

Pimpelmiske, 'n vuggelke vlug,
Dè wipt er van tèksken op tèkske,
Ge zie-g-et van onderen of op den rug,
Of 't rust op z'n dooie gemèkske.

Dan kijk et oe aon, mee z'n köpke wa scheef
Mee eugskes die blinken as kraole
Of 't wandelt hil dèftig es rond deur de dreef
Um hier en daor ète te haole.

Pimpelmiske, 'n vuggelke vlug
Snèppert en snapt mee z'n bèkske,
Vangt er 'n vliegsken of vangt er 'n mug
En rust dan wir uit op z'n tèkske.

Veur Marjoke Custers

MARJOKE

Klèin Marjoke,
Van ons Toke,
Mee 'nen krullebol van gaauwd,
Niesde, niesde dè d'r nuske
Blonk gelijk 'n blèkke buske,
Klèin Marjoke waar verkaauwd.

Klèin Marjoke
Zaag et spoken
In dè köpke, klèin en blond,
't Had 'n flinke kaauw te pakke
En et hoestte zú, toen strakke,
Dè ge 't buiten heure kondt.

Klèin Marjoke
Lee gedoke
Veur 'nen klèinen Lieven Heer,
En et bidt mee zilv'ren stemke
Loerend naor et ollielempke :
Makt me beter veur 'ne keer.

En zu midden
Onder et bidde
Wier Marjoke wir gezond ;
In d'r bleùw gebluumde rökske
Danst en springt dè galgebrökske
Nou awir de kamer rond.

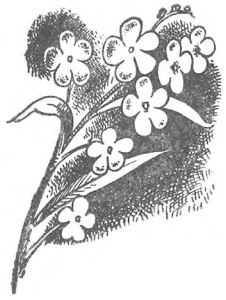

'n BLUUMKE

Mee lichtbleùwe blaoikes
Um 't köpke van geel
Zu ston daor 'n bluumke
Mee tengeren steel.

Ik heb et bekeke
Zu klèin as et waar
Et brengt me an 't denken
As ik et bestaar.

Ik heb daor in stilte
Gedachte gewijd
An alles wa schôn waar
In vruugeren tijd.

Ik praotte mee 't bluumke
Vanaf et begin
En 't luisterde gretig
Nao al wa 'k et zin.

Et schudde z'n köpke
'Nen enkelen keer
Zu'n bietje van meelij....
Wa din me dè zeer.

Toen 'k eindelijk klaor waar
Toen zin et heel stil :
Nou zal ik oe zegge
Wa 'k eùw raoie wil.

Haauwt mijn in gedachten
En doe lijk ik hiet :
Den naam die ik draag
Is „vergeet-me-niet".

SPROOKJE

'k Wandeld' in de bonte wèi
Vol van allerhande kleure,
't Waar in 't midde van de Mèi
En ik rook de bloemengeuren

En de dennelocht van 't bosch
Hillemaol in 't gruun gestoke,
Waor in 't zachte zijig mos
Madelieve zijn geloke.

Op 'nen bonten bèrkenboom
Gong ik èfkes zitte rusten
En daor ha 'k 'nen lieven droom
Van 'n mundje dè mijn kuste.

Waor 't vandaan kwamp, weet ik nie,
Mèr ik zaag inins 'n feeke,
'k Docht uurst nog, 't is fantasie,
'k Heb misschien nie goed gekeke.

Mèr et kwamp toen nao me toe
En et lachte lijk de bloeme
En ik docht, ik weet nie hoe
Dè 'k me vuul, 't is nie te noeme.

Toen ik vroeg: „wie ben-de gij?"
Zin et : „ik ben Leontientje"
En 't gong zitten an m'n zij,
Och, et waar toch zu'n schôn kiendje !

„Leontientje!" riep ik, „kijk,
Dè's 'ne naam as 'n gedichje,
Mijne naam is Lodewijk,"
In d'r eugskes blonk 'n lichje.

We vertelden an mekaar
Toen we keke nao de bluumkes
Wa toch wel et môiste waar
Van die kleurige kostuumkes.

En we liepe deur de wèi
't Waar 'n wonderlijk gebeure
Daor in 't midde van de Mèi
Leontientje's stem te heure.

't Is 'n sprookje dè 'k vertel
En dè zijn zu van die dinge
Die toch aalt, dè wit-te wel,
Leven in herinneringe.

DE ZON

Wa is er schônner dan de zon,
Die mee 'nen fellen schijn
Et zaod toe rijpend kôrre bakt
En alle mensche bèter makt
Die ziek en somber zijn?

Wa is er schônner dan de zon
Die alle daag in 't land
De riepse makt toe vleinderkes
En vreugde gift an keinderkes
Die speulen in et zand ?

Wa is er schônner dan de zon
Dieë groote kunstenaor
Die bloeme toovert in de wèi
En biekes loslaot op de hèi
Millioenen in 'n jaor ?

Wa is er schônner dan de zon
Die gaauwe straole schiet,
Die licht brengt in 'n menschehart
En mee gemak de grôtste smart
Verandert in 'n lied?

BRABANT

Waor et watter van de venne
Stiller stemt, en bosch en bimd
Zwijge veur den zang der denne,
In dè land ben ik nie vrimd.

Waor de hèi heur wijde wijze
Zingt, en zwijgt in zand en zon
Bij de bèrke, zilvergrijze,
Wis-te dè dè land beston?

Waor den boer op barre gronde
Teelt en teult mee harde hand,
Daor heb ik m'n rust gevonde,
Dè's mijn land, mijn Brabantland!

NAACHT

Dieper zinke zonnestraole,
Roerloos rust de wilde weind,
Sterre staon er, fèl en schraole
Deur de lichte locht umlijnd.

Late vogels vliege, vluchtend
Veur et komme van de naacht,
Natte nevels zweve zuchtend
Nao de venne, vaal vervaagd.

Luist'rend ligt de wond're wereld
Naor et nuuwe van den dag
Die de bloem mee daauw umperelt,
Zilver rijgt in 't spinnerag.

NAOJAOR

De mèlling staakt den zuuten zang,
Nou zingend mee 'nen driesten drang
'Nen wilden weind deur dèn en maast
Z'n naojaorslied en leve raast.

Et vennewatter wiegt den weind
En wenkt nao 't zonlicht, dè verdwijnt
In natte wolke, wit en wijd;
Et zunneke vlucht veur langen tijd.

De beum staon kaal en zonder blad
En bloeme neige blank en nat
D'r köpkes nao den killen grond
Die ademt mee 'nen mullen mond.

't Is naojaor en den regen rijgt
De dröppels rij an rij en zijgt
En zijpelt deur, 'nen eenderen slag
Die sluit 'nen sluier um den dag.

VRUUGER JAORE

We gongen in de stad nao school
Nou veur 'n twintig jaore,
Van Straotum, van den Muggenhool,
Van Strijp en Woenselnaore.

Al waar 't, 't is waor, 'n hil geloop
Toch dinne we 't van hèrte,
Want in de stad waar veul te koop,
Daor gonge we soms mèrte.

Ik weet nog goed waor ik et mist
Toen binne ben gekomme,
Et dikste kwaam ik, dè's beslist,
Bij Bertha van der Somme.

Die had 'ne winkel, dè's verdimd,
Daor kos-te vanalles krijge,
Geleuf me mèr, al klink et vrimd,
Ik weet et van m'n eige.

Zu'n bolle, zoer en zuute, krèk!
Dè waar 'n fijn gezabbel!
En joddevet en poeliepèk
En ôk soldaotebabbel!

Ge kost er drèie veur 'ne cent
Dè waar krèk Monte Carlo,
„En zeker as g'er niks van kent",
Beweerde Driek den Barlo.

Dè drèide soms op ruzie uit
Daor an de snoep-roulette
Want won er inne hil den buit
Dan kos-te dè nie zette.

Zu waar et in den goeien tijd
Toen wij nog keinder ware,
Van toen we mee veul zuinigheid
Nog cente kosse spare.

De snuupkes weken veur 'n pijp
Nou nao 'n twintig jaore,
Bij die van Woensel en van Strijp —
En Straotum rôkt sigaore!

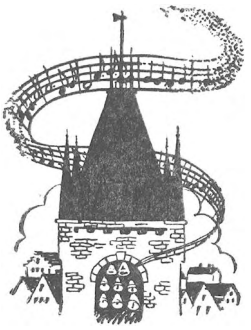

KLOKKESPEL

Wie kent er nie ons klokkespel,
Dè lief en leutig pingelt,
En lustig liekes op den tel
Deur stad en tuine tingelt?

De toone tippele, klèin en groot
Temidde van de straote,
Ge kent ze ammol, noot veur noot
En zingt ze mee, de maote.

M'n zwaoger is den beiaardier
En speult nou mee z'n klökskes,
Hij staak inins et aauw klavier
En klökskes, in nuuw rökskes.

Dè kwamp, d'r waar 'n groote fout
In 't carillon geslope,
Eén klökske waar d'r lillek stout,
Et waar te hôg gekrope.

Dè waar 'n klökske, dè zong „d",
Terwijl et „des" moes hiete ;
M'n zwaoger zin: „dè gao nie, nee"
En gong nao d'hooge Piete.

Hij kwamp dan bij den bùrgervaor
En wees es nao z'n ôrre,
„D'r is 'n klökske, dè's nie klaor
Daor boven in den tôrre!"

Den „börger" zin, dan doe-de gij
Mèr, wa-t-er moet gebeure
Dan kan ternaọ de bùrgerij
Wa aander liekes heure.

Daor gong m'n zwaoger an den slag,
Hij kroop mee in den tôrre
En zwoegde daor den ganschen dag,
Dè zal me nog wa worre!

En 't kwamp terècht, hij kreeg et klaor
Hij gaaf 't 'n hil nuuw kleeke
Et carillon, nou, en 't is waor —
Nou hee-g-et gin gebreke!

Van „Zomerweelde" speul et, of
„Des winters als het regent",
Seinds dè 't den Zondag veur et lof
Opnuuw is ingezegend.

DEN AAUWEN TIJD

Toen de mùlder vruuger drèide
Mee de meule — en de weind
Deur de ranke wieke wèide,
Waar 't 'nen goeien tijd, m'n keind.

Toen de wèver zaat te wèven
An z'n klepperend getaauw
Had ie meer plezier in 't lèven
Ok al gong et nie zu gaauw.

Toen den boer z'n kôrre mèide
Mee z'n èige harde hand,
Bij den dorsch den klippel zwèide,
Waar ie mister van z'n land.

Toen den örgeldrèier lustig
Drèiend deur de straote gong
En de liekeszanger rustig
An de deur z'n liekes zong,

Toen waar alles toch veul bèter
En de mensch waar nog in tel,
Nou regeert 'nen ollievrèter,
Et mesjien, dè wit-te wel.

Nou regeere de febrieke,
Nou regeert de radio,
Nou regeere de technieken
En de mensch.... die krijg-de cadeau.

Mee oew kennis kan-de geure,
Mèr 't geluk, dè ben-de kwijt,
En dè kon nie licht gebeuren
In den goeien aauwen tijd.

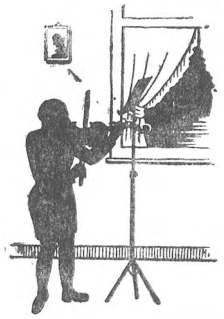

VIOOLLES

Toen 'k nog klèin waar, 'ne pegatter
Van 'n jaor of vijf of zes,
Moes en zou ik al beginne
Mee m'n muzikaole les.

Aander speulde mee de voetbal
As ik daor te zage ston
Op m'n houtere snaore-kisje,
Net zulang toe 'k nie mir kon.

En dè snierpte en dè snèrpte
En et jankte mee en dan
Dè 'k er zèllef van moes schreuwe
Umdè 'k daor nie tege kan.

Ure ston ik dan te zwoege
Krase din ik, dè 't vergong
En 't duurde-n-ôk gin maonde
Dè m'n uurste snaor al sprong.

Eind'lijk kwamp dan de vacantie
En ik docht, nou heb ik rust
Mèr daor docht ik toch verkeerd aon
Nou begon de lieve lust!

Pak mèr uit, zin onze Pappa,
Want die waar ôk muzikaol
En dan speulde we duette,
Iederen dag wel twintig maol.

As er valsche note viele
Riep ie: „Ho, wa doe-de daor?
Zuiver speule, sakkermiele,
'k Nijp m'n teene bij mekaor !"

En we speulden as de duvel,
Hij de bovenste partij;
Latter jaore, toen ik groot waar
Speulde-n-ik 'm vlot veurbij.

En nou hè 'k er ôk gin spijt van
Dè'k me nou as violist
Mee en dan nog es kan heure,
Dè ha 'k toch nie gèr gemist!

DROOM

'k Kwam nao 'n reis van zeuven ure
Bij den himmel aangezet,
'k Ston inins daor veur St. Petrus
En ik tikte-n-es an m'n pet.

Nao wa praote kos ik binne
Veur 'n hortje, nie te lang,
Want daor binne, zin den Heil'ge
Is 't 'n drukte van belang.

'k Zaag et schiemere veur m'n ooge
Toen 'k daor ston in 't volle licht,
Mèr toen 't wa begos te wenne
Zaag ik 'n bekend gezicht.

In 'nen hoek zaat onze Pappa
In z'n hemdsmeùw en hij zin :
„'k Zit mèr wir meziek te schrijve,
Krèk lijk ik dè vruuger din."

An den and'ren kant zaat Goethe
Druk te praote mee Gounod ;
't Gong, geleuf ik, over Amor
Of den klèinen Cupido.

Verderop daor zaag 'k Jan Toorop
Die mee vriendelijken blik
Engelegroepe zaat te schetse,
Streelend zennen zilv'ren sik.

In 'n kèmmerke bezije,
Zaat 'nen wonderen artist
Enne mensch mee wilde haore
Dieë mensch, dè waar Franz Liszt.

Neffe Liszt daor zaat Moussorgsky
An 'nen halven liter bier;
Al z'n leed waar ie vergeten
En ie straolde van plezier.

In 'n huukske waar Franz Schubert
Mee z'n vrienden an de fuif
En daor aachter smulde Rembrandt
Van 'nen grooten èierstruif.

'k Zaag nog krèk dè Richard Wagner
Lachte tege Mendelssohn,
Vruuger kos ie 'm nie uitstaon!
Staot er in de Lexicon.

Eind'lijk ben ik, muug van 't loope
Bij wa vraauwvolk aangeland
En verdimd, daor zie 'k ons Moeder
Mee 'n stopnaold in d'r hand.

En ze stopt daor 'n paar sokke
Die ik zèllef vurrig jaor,
Veur ze stierf nog heb gekrigge,
En mardi, nou zit ze daor !

Honderd-uit moet ik vertelle
Hoe 'k et nou beneje stel,
Of in Woensel alles goed gao
En hoe 't is mee tante Nel.

En daor midden onder 't praote
Krijscht inins m'n hospita !
Hallef suf nog, roep ik gapend:
„Ja, ik kom, m'n Sylvia!"

En daor stao 'k mee bèi m'n voete
Op den grond wir, veur m'n bed;
Bah ! wa's 't leve toch 'n bietjen
As ge daor gezete hèt,

In den himmel bij die manne
Die gelijk tevreeje zijn,
't Moet hiernao wel bèter worre!
Want et leven is mèr schijn !

ÖRGELSPEL

Wa is 't moeilijk uit te legge
Örgel, wonder van meziek
Wa gij ied'ren mensch kant zegge
Deur oew rijke melodiek.

Örgel, veur ons menschehande
Grôtsten toovenaar van klank,
Oppermachtig! alles kan-de
Zingend zegge, God zij dank!

Bidde, smeeke, jub'le, galme,
Streele mee fluweelen mond,
Lief'lijk ruischen as de palmen
In den stillen aovendstond.

Zuutjes zingen as gefluister
Van et stemke van 'n keind ;
Dan wir dond'rend uit et duister
Woeden as 'nen wervelweind.

Klateren as sproeifonteine
Borr'len as 'n watterbron,
Kleure toov'ren as et schijnen,
As et straole van de zon.

Juiche kan-d 'as eng'lekoore
Murmelen 'n melodie,
Of den dag begint te glooren
In 'n Haydn-symphonie.

'k Zou zu gère kanne zegge
Orgel, wonder van meziek,
Wa gij ammol uit kant legge
Mee oew wondere techniek.

Veur Gerard Bergman

KWARTET

We zalle vandaag mee 'ne Mozart beginne,
'n Lief'lijk kwartet mee 'ne solo veur fluit,
't Begint mee 'ne forto en stèrreft medinne
Toe an 'nen piano, hil zuutekes uit.

Dan kumt er inins 'n lawine van note
Van onzen fluitist, en et is ennen aord
Te heuren hoe helder ze komme geflote
De tint'lende tonen, al deur zennen baord.

Ik speul hier den alt en van louter ambitie
Verdwijn ik soms haost mee m'n haor in de snaor,
M'n bruur, de cellist, speult bij ons repetitie
Mee 'n vuur, dè-t-ie deurspeult, al zijn wij al klaor.

Zu wand'le we rond in et rijk van de groote :
Van Beethoven, Schubert en soms Mendelssohn,
En iedere keer wordt opnuuw wir genote
De godd'lijke gaaf van de misters in toon.

Hoe zou-de nou zonder meziek kanne leve?
Wa zou-de toch èrrem zijn, zonder 'n ziel !
Ik dank God en himmel dè 't ons is gegeve,
't Waar beter te stèrve dan dè 't ons ontviel.

KAOIE ZIN

Ik heur de waanzin-aria
Uit Lucia di Lammermoor,
Ik vuul me-n-as 'ne paria
En luister mee 'n hallef oor.

Die radio, die makt me gek
En 'k zet 'm toch nie af,
'Nen eigewijze ben ik, krèk!
Ik vuul me lam, ik vuul me laf.

Ik vloek nie op de jazz-meziek
Want die is me te min,
Ik doe totaal nie an critiek,
Ik heb, geleuf ik, kaoie zin.

DE MENSCHE

Of ge rèchtop lupt of krom,
Of ge pienter bent of dom,
Wa ge doet of wa ge bent
Nooit stemd' alleman content.

As den inne zee: „'t Is waor,
Dieë mensch die speul et klaor !",
Zee z'n bruur: „Veur dieë vent,
Geef ik ginnen halven cent!"

En de zwakke hier op d'èrd
Vuult z'n èige niks mir wèrt
Deur et praote van de mensche
Die 'm plaogen of verwensche.

'k Weet mèr innen goeien raod:
Makt oew èige toch nie kaod!
Laot oe nie an bande legge,
't Gift gin mieter wa ze zegge !"

FLEUWE KUL

I

„Eerlijkheid, die duur et langst",
Zinne lest es twee bandiete
Toen ze 't slot krèk springe liete
Van 'n brandkast mee veul geld,
Duzend gulde, wèl geteld,
Dus dè waar 'n goeie vangst!

II

Al te goed is buurmans gek,
Docht de bruur van Trui van Aken
En mee sloeg ie Driek Verbaken
Mee 'nen klippel in den nek.

III

De kleere make den man,
Dè's 'n spreuk die w'ammol kenne
En 't is schôn gezeed, zee Jan,
Mèr ik moet er nog an wenne,
Want ik heb gin hèmd mir an.

IV

As den drank is in den man,
Is de wijsheid in de kan,
Dè docht ôk 'nen halve gaore
Die z'n kruiksken aauwe klaore
Mee verstand nao binne sloeg
En wir méé 'n aander vroeg.

V

Aachter de wolke schijnt de zon,
Docht dezelfde, toen ie laoter
Mee z'n schoen, mee groote gaoter
In den rege buite ston.

VI

'n Goei begin is 't halve wèrrek,
Zin ik, toen 'k op zekeren dag
M'n tande poetste mee m'n scheerzeep
'k Viet mèr wa 'k et uurste zag ;
't Waar pas et begin van 't lijde
Want den baos keek hil verstoord
Toen ik op diezelfde mèrge
Op kantoor zaat zonder boord.
En in plats van dè 'k gong werke
Schreef ik dizze fleùwe kul
En umdè nou alles schif gong
Staak ik haostig, èrme sul,
M'n sigretje in den inktpot
En de pen in menne mond,
't Is mèr larie dè-t-er gaauwd zit
In de vruuge morgenstond.

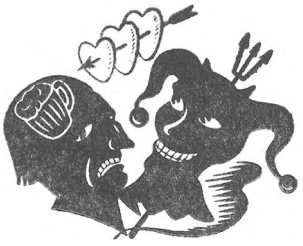

TWEESTRIJD

Hoe dè 't kumt, dè weet ik nie
Want 't is aorig, sakkerdie!
Mèr 'nen mensch die hee twee „ikke",
Die mekaore veur en nao
Tegewerke dè 't vergao
En dè moet-te dan mèr slikke !

Drink-te soms 'n pötje bier,
Enkelt mèr veur oew plezier,
„Nou is 't wel", zee dan den inne,
Mèr den and'ren, vlak daorop :
„Zet-te nou de zaak al stop?
Kom we vatten er nog inne!"

Zie-de 'n mèiske, onverwocht,
Waor ge nooit an hèt gedocht,
Heur-de wir 'n stem van binne :
„Dè's nou krèk es iet veur eùw" ;
Mèr den andere : „Blijf nou treùw !"
Maa-de gij er twee beminne?"

Zu is 't leve soms wel zwaor,
Slingerend van hier nao daor
Tussche twee verschillend' „ikke",
Uurst den inne: „Vat die vrouw!"
Dan den andere: „Die, veur jou?
't Is wa lekkers, laot ze stikke!"

Mèr de wil is toch zu gòed !
„Heurt nao mijn dan, èrmen blòed !",
Zee den inne: „ge moet wille!"
En den and'ren leugezak:
„Denkt eraon, et vlisch is zwak,
Laot-te gij oew èige drille?"

Gadvergimme, wa 'n gedoe!
Wis ik nou mèr zeker, hoe
Dè 'k die „ikke" kos bedwinge,
Ha 'k ze hier mèr veur me staon,
Dan waar 't gaauw genog gedaon,
'k Zou ze wel den nek umwringe!

CRITIEK

As ge hier op Moeder Aarde
Enkele jaore rondmarcheert
Hed-de intussche veul van waarde
Van den medemensch geleerd.
Want die zal oe wel vertellen,
Alle ure van den dag,
Hoe g' oew leve in moet stelle
Hoe 't wèl moet en hoe 't nie mag.
Hij vertelt oe dè oew haore
Veul te lang zijn nao zenne zin
En hij kan zich nie verklaore
Dè gíj nie doet lijk híj din.
Hij is kaod dè g' op sandaole
Wand'le gaot in plats van schoen
En dan kan-de 't nie betaolen
Of ge hèt gin haor fatsoen.
Hij zal kijke wa ge aan hèt
Van oew haore tot oew vuut,
Hoe ge lupt en wa ge op zet
En ge ziet al an z'n snuut
Dè ge 't nou wir hèt verkörve
Niks blijft over wa nog dugt,
Alles an oe is bedörven
En ge zegt dan mee 'nen zucht,
As diezelfde criticaster
Scheel kijkt en rooi haore hee
En de domheid as 'n raster
Op z'n èige facie lee:
„Blijf toch naor oew èige kijken
Ied're gek hee z'n gebrek
En wie 't mist volmaakt wil lijke
Is allicht de grôtste gek."

ONS MOEDER

Ze laag daor, wit en uitgeteerd
En 't gong nou hillemaol verkeerd,
D'r ooge keke nie mir klaor,
Den aosem gong zu zwaor, zu zwaor,
En mee d'r lèste bietje moed
Baad ze d'r lèste „wees gegroet",
D'r lippe wiere bleùw as lood....
Och God! nou is ons Moeder dood.

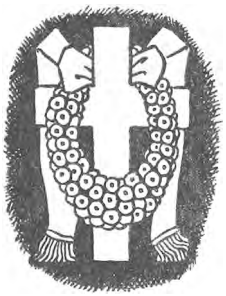

NUUW LEVE

Ik waar alleen, al dage lang,
Alleen mee m'n gedachte,
En alle dage ware wrang
En lang en bang de nachte.

Verlôrre waar et al wa 'k had,
Ik wier veur goed verlaote,
Hoe dè 'k ôk smeekte, hoe dè 'k bad,
Et kos me nie mir baote !

Toen zaag 'k 'n meiske, jong en blond
Mee oogen as juweele,
En lachend mee 'nen lieven mond
En handen um te streele.

Et keek nao mijn en ik nao heur,
Ik keek er haost deurhinne,
Ze brocht me thuis toe an de deur
En 'k nam ze mee nao binne.

Ze zong en danste deur m'n huis
Gelijk 'nen witten engel, —
Dan ston ze stil mee licht geruisch
Gelijk 'nen bloemestengel.

Ze gong er zitte, hil gerust,
Van 't danse moes ze ruste,
Toen heb ik heuren mond gekust,
De lippe die mijn kuste.

Ik heb ze stil nao huis gebrocht,
En alle sterre stonne
Te lachen in de lichte locht,
Nuuw leve is begonne!

Wa zin ik, zijn de dage lang ?
De dage? — nee, ze vliege!
Wa zin ik, zijn de nachte bang ?
De nachte? — 'k mag nie liege!

DRIEK BOMMEL

Driek Bommel mee z'n boerekaar
Die in zenne kop nie zuiver waar,
Vaart mee z'n vèr-verslete pèrd
Mee malsche rumme nao de mèrt.

Hij waggelt as 'n wierôksvat
Neffe de wagen op et pad
En zingt dan zanikend 'n lied
Van „Tonia, vergeet mij niet."

Et pèrd dè sjokt 'nen luien loop
En lupt daor veur schandaol te koop
Mee muug en afgeslete lijf
En platst z'n poote stom en stijf.

Toedè 't inins nie wijter gao,
Et pèrd stao stil, de kaar die stao,
En Driek stao daor of dè 't er spokt
Z'n lied is uit, z'n stem die stokt.

Mèr daor schoot Driek uit zenne slof
Hij vloekte haost z'n èige doof,
Mèr vloeke kos ie as 'ne Moor
Et pèrd verdrèide kop of oor.

Driek Bommel nam 'n wijs besluit
En spande gaauw z'n pèrd wir uit ;
Hij speulde zèllef mèr veur pèrd
En brocht z'n rumme nao de mèrt.

DE MONIKA-SPEULER

Mee 'n vuil boezeroen en 'n blinkend zwart pak
En aachter z'n kiezen 'n pruimke tebak,
Zu stao den artist ied'ren dag an de deur,
Z'n monika speult in 'nen eenderen sleur:
Niede-not-not-not
Niede-not-not-not,
M'n hemd is gescheurd
En m'n schoen zijn kepot !

Z'n grèuwzwarte vingers gaon over 't klavier
Hij speult dik hil valsch, mèr vertrekt dan gin spier,
Ge heurt soms den bas in 'nen anderen toon
As 't èigelijk moes — mèr dè veindt ie gewoon,
Niede-not-not-not
Niede-not-not-not,
Speult de monika wir
Enne wals of gavotte.

En 't volk van de straot heurt 'm aalt ève gèr,
Dus hij trekt en hij speult en hij breng et nog vèr,
Want aalt kumt ie thuis mee wa centen op zak
Veur 'n goei glèske bier en 'n pèkske tebak,
Niede-not-not-not
Niede-not-not-not,
A 'k nie hil den dag speul
Hè 'k ôk niks in de pot !

DEN DUUK

Den Duuk dè waar 'nen antiquair
Die in de Polder huisde,
Et waar wel ginne kaoie vent
Mèr 't waar 'nen onbesuisde.

Den Duuk had van gin niemes schrik
Al docht ie wel an dieve,
Want hij had spul van groote wèrt
En bleef op z'n qui vive.

In 't kèmmerke waor dè-t-ie sliep
Had ie 'ne sabel hangen
An 't knöpke van de linnekaast,
En 't waar 'nen hillen lange.

En op 'nen naacht, daor laag den Duuk
Al wijd en breed te knorre,
Toen hum 'n donderend geraos
Inins kwam wakker porre.

Den Duuk die schoot de bedstee uit
En zenne snor die trilde,
Hij vloog daor in z'n onderboks
De straot op as 'ne wilde.

D'r waar gin sterveling te zien,
De buurt laag uitgestörve,
Mèr brullend riep den Duuk mèr deur
„Ik vat oe bij oew lörve!"

Hij smeet 'nen harden nondedju
De straot in dè 't verrèkte
En wier zu kaod dè-t-ie op 't lèst
Nie heurde wa-t-ie kwèkte,

Toedè z'n vraauw 'm binneriep
Mee 'n kruiksken aauwe klaore;
Zu kwamp ie, nao 'n glas of zes,
Wir langzaam toe bedaore.

Toen wier et raodsel opgelost,
Den dief die wier gevange :
Et waar 'n groote schilderij
Die nie waar blijven hange.

Die kwamp krèk op de kaast terècht
En makte al dè lève,
Zu zie-de dè 'n klèinigheid
Veul naorigheid kan gève.

IN DE KAZEMAT

Drie vaalgrijze muure, gewapend beton,
'n Plank waor de spuit en de veldflesch op ston,
Drie èrrem soldaote van 't grènsbataljon,
Ze zijn hier vanaf dè 't begon.

Al wèke, al maonde-lang zitte ze hier
Op wacht, an de grens, an 'n groote rivier,
Ze rooke sigrette, ze drinke wa bier,
Ze zingen en hebbe plezier.

Zu waar 't in 't begin, toen de zon er nog was,
Toen ge buite kost ligge, languit in et gras,
Mèr nou ge 't nie haauwe mir kant, zonder jas,
Begint de beroerdigheid pas.

Want as ge nou staot veur oew nèi kazemat
En 't regent, dè 't giet, en ge wordt er kletsnat,
Dan denk-te wir terug an oew dörp en oew stad
Waor ge 't vruuger zu goed hèt gehad.

En as et dan vriest en ge staot in de kaauw,
Dan denk-te an huis, an oew keind en oew vraauw,
Mèr toch blijf-de staon, want et kumt hier zu naauw !
Och, kwamp toch de vrede mèr gaauw !

ONZE LUIT

'Nen goeien dag, daor kwamp bevel
Dè wij moesse marcheere,
Dè w'allemaol, gepakt en wel
Nog loope moesse leere.

De compagnie wier opgesteld
En „voorwaarts" wier bevole,
We kwamen an et voetbalveld,
Daor laag 'nen draod verschole.

Vlak veur et veld, daor liep den draod,
Et waar 'nen draod van ijzer.
De luit liep netjes in de maot
Veurop, gelijk 'ne keizer.

Den draod, die had ie nie gezien,
Mèr vuule din ie 'm bèter,
Hij rolde-n-as 'n vliegmesjien
Et veld op, wel zes mèter.

Den helm, die waar ie 't uurste kwijt,
De klewang vloog bezije,
Hij ston bekant van louter spijt
Op zennen bril te trèie.

Mee drieë ha'n we hil den buit
Wir bij mekaar gekrigge,
We zijn nog trotsch dè ónze luit
Op 't veld van eer gong.... ligge.

ALARM

Hoe waar dè daor, op 't lèst van 't jaor
Toen g'an de grens most wake?
Ge stond er veur de vijand klaor,
Die had daor niks te make!

Dè wake, dè waar 't èrgste nie
Dan had-de nog gin klage,
Mèr ze begosse, sakkerdie!
Oe 's naachts uit 't bed te jage!

Ge laagt er goed en wel wir in
Of daor begos 't lief lève,
Ge pakte gaauw oew dekes in,
Wa zou et nou wir gève?

Ge viet in 't donker inderhost
Aalt in verkeerde richting,
Ge vloekte toe ge nie mir kost,
Dè waar wir 'n verlichting!

Hier laag oew muts en daor oew spuit
En ginds den èteskittel;
„Veuruit, schiet op," riep dan de luit,
Dan kwamp er 'n kepittel!

Ge sjouwde nao de kazemat
Et règende wir buite!
Ge kwaamt dan daor, gelijk deurnat,
Wa waar-de te bestuite!

En dan mèr wochte, dage lang,
Dan dochte we : verdomme !
De vijand is wir veuls te bang,
Hij dùrft wir nie te komme.

OORLOG

Mèr daor op 'ne mèrge, de naacht waar veurbij,
De zon ston al vriend'lijk te kijke,
Daor kwame ze dan, 'n verschrikk'lijke rij,
En wij stonne daor — wit as lijke.

We zage ze komme, ginds wijd in den bocht,
De helme, die blonken ons tege,
Mee dond'rend geweld gong de brug in de locht,
De beum vielen over de wege.

Nou trekke ze verder al op nao de Maos,
Vlak neffen ons vallen al schote,
En dan breek et los mee 'n duvelsch geraos
Mèr nou staon we klaor, vaastbeslote.

'Ne rege van kogels van ons mitrailleur,
'n Salvo van onze gewere,
Verdomd nog nie toe, bij ons kom-d'r nie deur !
We moeten en zallen oe keere !

Et flitst en et fluit en daor veur ons in 't zand
En aachter ons valle granate
Van Duitsche mortiere — ze ha'n ons bekant,
We loope nou flink in de gate.

Op handen en voete, zu kruipe we rond,
Et gao um oew leve te winne,
We zitten haost toe ons gezicht in den grond,
De schèrreve vliegen ôk binne !

Minute lang lage we zu onder vuur,
Mèr 'k zeg oe, et leke wel ure,
De stèrrekste mensch rakt er van overstuur,
Ze beginnen al minder te vure.

Toe 's oaves, toen 't donker wier, bleve we daor,
Toen zijn we de busch ingekrope,
Mee bietjes veuruit nou, vlak aachter mekaor
We kossen op 't lèst nie mir loope.

En 's anderendaags, veur den middag dan nog,
Toen zijn we gevange genome.
En wa zou-de klage — ge lééfde toch nog !
Dè had toch gin mensch kanne droome !

KRIJGSGEVANGENE

In 'ne wage, duf en donker,
En benaauwd as in 'n kluis,
Rije we mee dof gebonker
Aalt mèr verder weg van huis.

Nao 'n reis van dertig ure
Staon we mee 'n zwart gezicht
Nao de strakke zon te ture,
Ooge-knipperend in 't licht.

In 'n kamp zijn we gevange
Zitten aachter pikkerdraod;
Nou de kop nie laote hange!
Denkt eraan, ge bent soldaot!

't Is wel hard um hier te zitte,
Mèr an alles komt 'n end,
We gaon ôk wir terug, dè wit-te
En dè wochten, och, dè went.

Mee en dan vuulde 't van binne,
Krijg-de 't ôk wel es te kaod
Van dè kijke nao die pinne,
Dieë vervloekte pikkerdraod!

Zu vergaon er dage, weken
In 'nen eend'ren langen loop,
Weke die wel jaore leke,
Levend enkelt op de hoop.

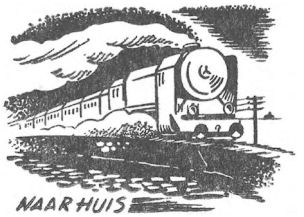

TERUGKOMST

Nou 'nen trein mee ope deure,
Nou 'nen stroom van frissche locht
En oew èige taol wir heure,
Wie had dè zu gaauw gedocht?

Juichend, jub'lend, zingend, straolend
Komme we in Holland aon,
Waor de mensche, gul onthaolend,
Dagen al te wochte staon.

In 'n regenbui van bloeme
Trekke we de grensstad in,
Mee gin woorde kan ik roeme
Wa dè volk nie veur ons din.

's Anderendaags zijn we vertrokke
Naor ons Brabant, ons tehuis,
Van Sint Jan zien we de klokken
In den tôrre mee et kruis.

Ruike doen we ven en bossche,
Zien de hèi in geur en kleur;
Ginder wisse we 't; we kosse
Nie mir zonder dennegeur.

Nou is 't grôtste leed geleje
Nou 'k m'n èige Brabant zie;
Bossche, venne, dörpe, steeje,
Ed'le Brabant, were di !

Van denzelfden dichter is verschenen de Brabantsche dichtbundel „Meziek uit èige land". Wij geven hierbij eenige persbesprekingen over dezen bundel.

De Maasbode:

„Losse, leutige, volksche liedjes schrijft hij met een ontwikkeld gevoel voor het eenvoudige rhythme, dat vele lezers ongetwijfeld aanspreekt. Eenvoudige Brabantsche volkskunst, die zonder twijfel voldoening zal schenken aan „ons goei Brabantsche mensche" zooals de schrijver ervan hoopt."

Eindhovensch Dagblad:

„In het laatste deel „De potperrie" is hij heelemaal zichzelf en schrijft hij zeer schoone dingen en er klinkt vooral een gezonde, zonnige toon doorheen, er ligt glans over deze tafereeltjes, ze leven, deze rake en vlugge schetsjes".

Boekenschouw:

„Hier zijn vondsten te waardeeren, hier is stichting te vinden."

Eindhovensche & Meierijsche Courant:

„Zijn liedekens zijn typisch gemoedelijk Brabantsch. Typisch Eindhovensch materiaal vindt men onder „Potperrie". Alles is hier met een folkloristisch oog gezien en schilderachtig geteekend. Hierin is de jonge Brabander op zijn best, in de boertige gefrappeerde teekeningen."

De bundel „Meziek uit èige land" van Lodewijk van Woensel, is ook verkrijgbaar bij de Uitgeverij „N.V. de Pelgrim", Boschdijk 165, Eindhoven à f 1.25.

INHOUD

	blz.
Veurwoordje	3
Antwoord	5
De kneuter en den dichter	6
De hut van Mie Peels	8
M'n kèmmerke	10
Regendröpke	11
Pimpelmiske	12
Marjoke	13
'n Bluumke	14
Sprookje	16
De Zon	18
Brabant	19
Naacht	20
Naojaor	21
Vruuger jaore	22
Klokkespel	24
Den aauwen tijd	26
Vioolles	28
Droom	30
Örgelspel	33
Kwartet	35
Kaoie zin	37
De mensche	38
Fleùwe kul	39
Tweestrijd	41
Critiek	43
Ons Moeder	44
Nuuw leve	45
Driek Bommel	47
De monikaspeuler	48
Den Duuk	50
In de kazemat	52
Onze luit	53
Alarm	54
Oorlog	56
Krijgsgevangene	58
Terugkomst	59

DRUKKERIJ VRIJDAG, EINDHOVEN